

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในการป้องกันโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

Factors Associated with Health Literacy in COVID-19 Prevention among Village Health Volunteers in Huai Mek District, Kalasin Province

ผู้วิจัย

นางสาวนพพร ศรีนาม
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคำใหญ่
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

01 บทนำ

- โรคโควิด-19 (COVID-19)** เป็นโรคติดต่อทางเดินหายใจที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา พบผู้ป่วยครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในมนุษย์ ก่อให้เกิดอาการป่วยระบบทางเดินหายใจในคน สามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คน มีระยะฟักตัวเฉลี่ย 5 วัน อาการทั่วไป ได้แก่ อาการระบบทางเดินหายใจ มีไข้ ไอ หายใจลำบาก ในกรณีมีอาการรุนแรงมาก อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ หรืออาจเสียชีวิต
- ความรอบรู้ด้านสุขภาพ** คือทักษะทางปัญญา และทักษะทางสังคมของบุคคล ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ และสมรรถนะที่จะเข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลข่าวสารและบริการสุขภาพเพื่อส่งเสริมและบำรุงสุขภาพตนเอง ให้คงดีอยู่เสมอ
- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)** ถือเป็นบทบาทสำคัญในการควบคุมและป้องกันโรคโควิด-19 เป็นผู้ทำงานเชิงรุกปฏิบัติงานด้านหน้า ใกล้ชิดกับคนในชุมชน และยังเป็นสื่อกลางในการสื่อสารความรู้และข่าวสารด้านสาธารณสุขที่ถูกต้อง ดังนั้น อสม. จึงต้องมีความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 เพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ในชุมชน

02 วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

03 วิธีการดำเนินงาน

- การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analytic study)
- ประชากรในการศึกษา คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 1,090 คน และนำมาคำนวณขนาดตัวอย่างได้ 564 คน
- เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form
- วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรม STATA version 10.0

04 ผลการศึกษา

- พบว่า ส่วนใหญ่
- เพศหญิง ร้อยละ 71.3
  - มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 63.3 อายุเฉลี่ย 51.9 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.5 ปี)
  - สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 53.4
  - สถานภาพสมรสเป็นคู่ ร้อยละ 80.3
  - รายได้ต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท ร้อยละ 54.6 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5,000 บาท (ต่ำสุด 1,000 บาท : สูงสุด 20,000 บาท)
  - มีระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 23.4 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 12 ปี (ต่ำสุด น้อยกว่า 1 ปี : สูงสุด 42 ปี)

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis)** วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยไม่คำนึงถึงอิทธิพลของปัจจัยอื่น

ปัจจัยที่ศึกษา	Crude OR (95%CI)		OR	95%CI		P - value
	Lower	Upper		Lower	Upper	
เพศ : หญิง			2.15	1.27	3.63	0.005
อายุ : ≥ 40 ปี			1.18	0.54	2.61	0.683
ระดับการศึกษา : มัธยมศึกษาขึ้นไป			2.89	1.71	4.88	< 0.001
สถานภาพสมรส : คู่			1.00	0.52	1.91	0.997
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน : ≥ 10,001			1.18	0.51	2.69	0.696
ระยะเวลาการเป็น อสม. : ≥11			1.16	0.68	1.96	0.586
การตระหนักรู้เรื่องโรคโควิด-19 : มาก			14.30	7.10	28.85	< 0.001
แรงสนับสนุนของครอบครัว : มาก			13.90	6.90	28.00	< 0.001

05 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

- อสม. ควรพัฒนาส่งเสริมเพิ่มเติมเรื่องของการตระหนักรู้เรื่องการป้องกันโรคโควิด-19 เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อให้สามารถสื่อสารความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างบุคลากรทางด้านสาธารณสุข กับประชาชนในชุมชน เพื่อป้องกันการติดเชื้อ และลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อ ตามแนวทางจากกระทรวงสาธารณสุข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จำนวนเข็มที่ได้รับวัคซีน การมีโรคประจำตัว ที่อาจส่งผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ และสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคโควิด-19

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบตัวแปรพหุ (Multivariable analysis)** เมื่อวิเคราะห์และควบคุมผลกระทบจากตัวแปรอื่น ๆ ในสมการสุดท้ายแล้ว พบว่า เพศ การตระหนักรู้เรื่องโรคโควิด-19 และ แรงสนับสนุนของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05)

ปัจจัย	Adjusted OR (95% CI)		Adjusted OR	95%CI	
	Lower	Upper		Lower	Upper
เพศ : หญิง			1.93	1.06	3.51
การตระหนักรู้เรื่องโรคโควิด-19 : มาก			6.10	2.85	13.09
แรงสนับสนุนของครอบครัว : มาก			6.20	2.88	13.32